

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘

ความเป็นมา

กฎหมายว่าด้วยจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย เริ่มประกาศใช้บังคับเป็นครั้งแรก ในสมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นกฎหมายที่สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้ความเห็นชอบ คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๒ เป็นต้นไป จากนั้นพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก ๒ ครั้ง โดยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ในสมัยรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี (๑) แก้ไขเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล้มละลาย คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ และ (๒) แก้ไข กำหนดให้ศาลล้มละลายซึ่งเป็นศาลชำนาญพิเศษสามารถพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้และกำหนดวิธีพิจารณาพิเศษที่เหมาะสม คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ ส่วนในสมัยรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ และฎีกาในคดีล้มละลายให้มีความสอดคล้องเป็นระบบเดียวกัน โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบ คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘

ดังนั้น กฎหมายว่าด้วยจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖ ตอนที่ ๒๕ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๒ หน้า ๑๐

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๒ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากคดีล้มละลายเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีแพ่งโดยทั่วไป ซึ่งโดยผลของคดีล้มละลาย ย่อมกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม และหากได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาที่มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยล้มละลายโดยเฉพาะแล้ว ย่อมทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาสามารถดำเนินไป โดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมยิ่งขึ้น สมควรจัดตั้งศาลล้มละลายขึ้นเพื่อพิจารณาคดีล้มละลายโดยเฉพาะและให้มีวิธีพิจารณาคดีล้มละลายโดยเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ หมวด และบทเฉพาะกาล มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๐ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. บทนิยามคำว่า “ศาลล้มละลาย” หมายความว่า ศาลล้มละลายกลาง หรือศาลล้มละลายภาค ส่วนคำว่า “คดีล้มละลาย” หมายความว่า คดีตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายที่มีโชคคดีอาญาและให้รวมถึงคดีแพ่ง ที่เกี่ยวพันกับคดีดังกล่าวด้วย (มาตรา ๓)

๒. หมวด ๑ ศาลล้มละลาย โดยกำหนดเรื่องการจัดตั้งศาลล้มละลายและอำนาจในการพิจารณาคดีของศาลล้มละลาย (มาตรา ๕ – มาตรา ๑๑)

๓. หมวด ๒ ผู้พิพากษาในศาลล้มละลาย โดยกำหนดให้มีผู้พิพากษาในศาลล้มละลาย (มาตรา ๑๒ – มาตรา ๑๓)

๔. หมวด ๓ วิธีพิจารณาคดีล้มละลาย โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ เป็นเรื่องของวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น (มาตรา ๑๔ – มาตรา ๒๓) และส่วนที่ ๒ เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการอุทธรณ์ (มาตรา ๒๔ – มาตรา ๒๘)

๕. บทเฉพาะกาล โดยกำหนดในการให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยล้มละลายที่ใช้อยู่ในขณะนั้นใช้บังคับในบรรดาคดีล้มละลายที่ยังไม่ถึงที่สุดในวันเปิดทำการของศาลล้มละลายกลาง และเขตของศาลล้มละลายกลางให้มีอยู่ในท้องที่ที่ศาลล้มละลายภาคยังไม่เปิดทำการ (มาตรา ๒๙ – ๓๐)

๒. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๗๐ ก วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ หน้า ๕๖

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ ประธานศาลฎีกา

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติในส่วนที่กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล้มละลายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีความไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปด้วยความล่าช้า ไม่คุ้มครองสิทธิของบรรดาเจ้าหนี้และลูกหนี้อย่างเพียงพอ ประกอบกับหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันใช้บังคับเฉพาะคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ สมควรแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล้มละลาย เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็วยิ่งขึ้น และเพื่อให้หลักเกณฑ์การอุทธรณ์ทั้งคดีล้มละลายและคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้อยู่ในกฎหมายเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับวิธีการอุทธรณ์ (มาตรา ๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕)

๒. บรรดาคดีล้มละลายที่ค้างพิจารณาอยู่ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาต่อไปและให้คู่ความมีสิทธิฎีกาต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนหน้า (มาตรา ๖)

๓. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๑๑๑ ก วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ ประธานศาลฎีกา

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากปัจจุบันศาลล้มละลายมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเฉพาะคดีตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายที่มีใช้คดีอาญา ทำให้คดีอาญาที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ซึ่งต้องอาศัยผู้พิพากษาที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยล้มละลายอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลธรรมดา ดังนั้น สมควรกำหนดให้ศาลล้มละลายซึ่งเป็นศาลชำนาญพิเศษสามารถพิจารณาพิพากษาคดีอาญาดังกล่าวได้ รวมทั้งมีวิธีพิจารณาพิเศษที่เหมาะสมกับลักษณะของคดีล้มละลาย อันจะเป็นผลให้การดำเนินคดีล้มละลายมีความถูกต้องและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดบทนิยาม คำว่า “คดีล้มละลาย” หมายความว่า คดีตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายและให้หมายความรวมถึงคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกันกับคดีดังกล่าวด้วย (แก้ไขโดยยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “คดีล้มละลาย” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความตามพระราชบัญญัตินี้แทน) (มาตรา ๓)

๒. กำหนดให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (แก้ไขโดยยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความตามพระราชบัญญัตินี้แทน) (มาตรา ๔)

๓. กำหนดในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ให้ศาลล้มละลายรับพิจารณาพิพากษาความผิดบทอื่นไว้ด้วย และในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ในความผิดที่เกี่ยวข้องเนื่องกัน และบางกรรมไม่เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ศาลล้มละลายจะรับพิจารณาพิพากษาทุกกรรม หรือไม่รับพิจารณาพิพากษาเฉพาะกรรมใดกรรมหนึ่งหรือหลายกรรมที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย โดยให้โจทก์แยกฟ้องเป็นคดีใหม่ยังศาลที่มีอำนาจก็ได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสะดวกและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ก่อนเริ่มต้นสืบพยาน หากจำเลยเห็นว่าการพิจารณาคดีอาญาต่อไปในศาลล้มละลายจะไม่สะดวกหรือไม่ได้เป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จำเลยอาจยื่นคำร้องพร้อมแสดงเหตุผลหรือพยานหลักฐานต่อศาลล้มละลายขอให้แยกฟ้องไปยังศาลที่มีอำนาจ เมื่อศาลล้มละลายเห็นสมควรจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องนั้นก็ได้ (เพิ่มความวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ของมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒) (มาตรา ๕)

๔. กำหนดในศาลล้มละลายกลางและศาลล้มละลายภาค ให้มีอธิบดีผู้พิพากษากำรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลละหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกา จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษามากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนก็ได้ (แก้ไขโดยยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความตามพระราชบัญญัตินี้แทน) (มาตรา ๖)

๕. นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กระบวนพิจารณาในศาลล้มละลายให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายและข้อกำหนดตามมาตรา ๑๙ ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือ

กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงแล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม (แก้ไขโดยให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ตามพระราชบัญญัตินี้แทน) (มาตรา ๗)

๖. เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็วและเที่ยงธรรมอธิบดีผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลาง มีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการรับฟังพยานหลักฐาน ใช้บังคับในศาลล้มละลายได้ แต่ข้อกำหนดดังกล่าวจะต้องไม่ทำให้สิทธิในการต่อสู้คดีอาญาของจำเลยต้องลดน้อยกว่าที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และข้อกำหนดนั้นเมื่อได้รับความเห็นชอบจากประธานศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ (แก้ไขโดยให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความตามพระราชบัญญัตินี้แทน) (มาตรา ๘)

๗. กำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล้มละลายในส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญาให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และกำหนดให้คดีล้มละลายในส่วนเกี่ยวกับคดีอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลล้มละลายในปัญหาข้อเท็จจริง เว้นแต่กรณีต่อไปนี้ให้จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ (๑) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก (๒) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลรอกการลงโทษไว้ (๓) ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่ศาลรอกการกำหนดโทษไว้ (เพิ่มมาตรา ๒๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒) (มาตรา ๙)

๘. กำหนดให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคหก มาใช้บังคับแก่คดีล้มละลายในส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญาที่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๔/๑ โดยอนุโลม (เพิ่มมาตรา ๒๖/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒) (มาตรา ๑๐)

๙. กำหนดให้นำบทบัญญัติของส่วนที่ ๑ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้นในหมวด ๓ วิธีพิจารณาคดีล้มละลาย และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์ และชั้นฎีกามาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาและการชี้ขาดตัดสินคดีล้มละลายในส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญาที่มีการอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๔/๑ ในศาลฎีกาโดยอนุโลม (เพิ่มมาตรา ๒๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒) (มาตรา ๑๑)

๑๐. บรรดาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลล้มละลายที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์หรืออยู่ระหว่างอายุอุทธรณ์หรือฎีกาในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ดำเนินคดีดังกล่าวต่อไปโดยถือว่าคดีนั้นมีใช้คดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๒)

๔. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๐ ก วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ หน้า ๒๒

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ ประธานศาลฎีกา

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยให้คดีแพ่งที่ขึ้นสู่ศาลฎีกาจะต้องได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา แต่ระบบการอุทธรณ์คดีล้มละลายในปัจจุบัน กฎหมายบัญญัติให้คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกาซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่แก้ไขใหม่ดังกล่าว ประกอบกับได้มีการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีชั้นอุทธรณ์พิเศษต่าง ๆ สมควรแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกาในคดีล้มละลายให้มีความสอดคล้องเป็นระบบเดียวกัน รวมทั้งแก้ไขวิธีพิจารณาที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๑ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดบทนิยามคำว่า “ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ” หมายความว่า ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ และคำว่า “ประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ” หมายความว่า ประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ (เพิ่มบทนิยามคำว่า “ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ” และ “ประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ” ต่อจากบทนิยามคำว่า “คดีล้มละลาย” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘) (มาตรา ๓)

๒. กำหนดในกรณีมีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลล้มละลายหรือไม่ ไม่ว่าปัญหานั้นจะเกิดขึ้นในศาลล้มละลายหรือศาลยุติธรรมอื่น ให้ศาลนั้นรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว แล้วเสนอปัญหานั้นให้ประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษให้เป็นที่สุดในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าตามคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษจะต้องเปลี่ยนแปลงศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ให้ศาลเดิมโอนคดีไปยังศาลดังกล่าว และให้ถือว่ากระบวนการที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลเดิมก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไป เว้นแต่ศาลที่รับโอนคดีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (แก้ไขโดยให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความตามพระราชบัญญัตินี้แทน) (มาตรา ๔)

๓. กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลล้มละลายขอให้มาให้ความเห็นมีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด (แก้ไขโดยให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความตามพระราชบัญญัตินี้แทน) (มาตรา ๕)

๔. ให้ยกเลิกความใน ส่วนที่ ๒ อุทธรณ์ ในหมวด ๓ วิธีพิจารณาคดีล้มละลาย มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๔/๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๖/๑ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความตามพระราชบัญญัตินี้แทน (มาตรา ๖)

“มาตรา ๒๔ การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล้มละลาย ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ แต่ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕ คดีล้มละลายที่มีใช้คดีอาญา ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล้มละลาย เว้นแต่

- (๑) คำพิพากษายกฟ้อง หรือคำสั่งยกคำร้องหรือคำร้องขอให้ล้มละลาย
- (๒) คำสั่งยกคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ
- (๓) คำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน
- (๔) คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด
- (๕) คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

มาตรา ๒๖ คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๕ คู่ความอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษไปพร้อมกับอุทธรณ์ก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้เมื่อศาลล้มละลายตรวจอุทธรณ์แล้วเห็นว่าเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามก็ให้ส่งอุทธรณ์และคำขอดังกล่าวไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษเพื่อพิจารณา แต่ถ้าศาลล้มละลายเห็นว่าอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ต้องห้ามก็ให้มีคำสั่งรับอุทธรณ์นั้นไว้ดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่ศาลล้มละลายสั่งไม่รับอุทธรณ์เพราะเหตุต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๕ คู่ความอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลล้มละลายมีคำสั่งก็ได้ ถ้าคู่ความยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว จะอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ไม่ได้

การยื่นคำขอและการพิจารณาคำขอของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ระเบียบดังกล่าวเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

คดีที่ศาลล้มละลายมีคำสั่งรับอุทธรณ์ส่งมาให้ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ หากศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษพิจารณาเห็นว่าอุทธรณ์นั้นต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๕ ให้ยกอุทธรณ์ แต่ถ้าศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษพิจารณาเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจำเป็นต้องแก้ไขข้อผิดพลาดจะรับพิจารณาพิพากษาคดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ดังกล่าวนั้นก็ได

มาตรา ๒๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล้มละลายในส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญาให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ โดยให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๘ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับแก่คดีล้มละลายในส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญาที่ต้องห้ามอุทธรณ์โดยอนุโลม

มาตรา ๒๘/๑ การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีล้มละลายในศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษและผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๘/๒ การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีล้มละลายในศาลฎีกา ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณีมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

๕. บทเฉพาะกาล

๕.๑ ให้คดีที่ศาลล้มละลายมีคำพิพากษาหรือคำสั่งก่อนวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา และให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาใช้บังคับในการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา และบรรดาคดีล้มละลายที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลฎีกาก่อนวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับในการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา (มาตรา ๗)

๕.๒ ให้แผนกคดีล้มละลายในศาลฎีกาที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงมีอยู่ต่อไปตามความจำเป็นจนกว่าคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น (มาตรา ๘)

๕.๓ ในระหว่างที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ยังไม่เปิดทำการ การวินิจฉัยว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลล้มละลายหรือไม่ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาให้เป็นที่สุด (มาตรา ๙)

๕.๔ บรรดาระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๑๐)

นางวนิดา อินทรอำนวย / จัดทำ